

Nummer : 11-05.2016

Onderwerp : Actualisatie begroting beleidsagenda sociaal domein BMWWE 2016

Korte inhoud : Bijstellen van de begroting beleidsagenda sociaal domein BMWWE op basis van verbeterd inzicht en nieuwe ontwikkelingen

Uithuizen, 10 maart 2016

AAN DE RAAD.

Inleiding

Als gevolg van verbeterde inzichten en ontwikkelingen in het sociaal domein wordt een actualisatie van de begroting beleidsagenda sociaal domein 2016/2017 voorgelegd. In deze notitie wordt beschreven waarom de (aanvullende) begroting voor het sociaal domein over de periode 2016 tot en met 2017 bijstelling behoeft en wordt de bijgestelde begroting voorgelegd.

Transitie en Transformatie

In 2015 zijn gemeenten van start gegaan met de uitvoering van de nieuwe gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. Deze taken zijn overgedragen aan de gemeenten vanuit de veronderstelling dat de gemeenten de zorg goedkoper en adequater aan de burgers kunnen aanbieden. Gemeenten staan dicht bij hun inwoners en de lijnen zijn daardoor korter. Een stelselwijziging zoals die zich nog niet eerder in het publieke domein heeft voorgedaan.

Deze stelselwijziging is erop gericht dat:

- mensen sneller geholpen worden bij hun zorg- of ondersteuningsvragen;
- mensen zorg en ondersteuning krijgen die zo nauw mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en netwerk;
- mensen die anderen zorg of hulp (willen) bieden, daarvoor alle ruimte en steun krijgen;
- de omvang en de kosten van de verzorgingsstaat beperkt worden.

Dit vraagt onder meer om:

- het anders organiseren van de toegang tot collectief gefinancierde zorg en ondersteuning;
- meer samenhang in het aanbod van zorg, jeugdhulp en ondersteuning;
- meer en betere samenwerking tussen professionele en vrijwillige zorgverleners en mantelzorgers;
- passende ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers;
- aansluiten bij de talenten en mogelijkheden van mensen zonder evt. beperkingen uit het oog te verliezen;
- meer zorgdiensten, voorzieningen en hulpmiddelen die mensen in staat stellen thuis te blijven wonen;
- meer ruimte en stimulans voor zorginitiatieven van particulieren.

Dit vraagt om een grote cultuurverandering: een *transformatie*. Daarin zijn zowel de medewerkers van overheden en zorgorganisaties betrokken, als de mensen die zorg nodig hebben en/of mantelzorg geven. Het omvat de hele participatiesamenleving: de samenleving waarin mensen meedoen naar vermogen, en er zorg en ondersteuning is voor de mensen die dat nodig hebben.

De BMWWE gemeenten hebben in de visie op het sociaal domein vastgesteld dat de dienstverlening aan burgers zoveel mogelijk integraal moet worden opgepakt volgens het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. In afwijking hiervan is er voor gekozen om in 2015 vooreerst de uitvoering per domein vorm te geven om het enigszins behapbaar te houden voor de medewerkers in de uitvoering. Ondersteuningsvragen voor begeleiding individueel en groep voor inwoners ouder dan 18 jaar worden afgehandeld in de Wmo-loketten van de gemeenten; de ondersteuningsvragen van ouders voor kinderen worden zoveel mogelijk opgepakt in de CJG's; voor ondersteuningsvragen omtrent werk en inkomen kunnen inwoners van de BMWWE gemeenten terecht bij Sociale Zaken het Hoogeland en Ability.

Begroting beleidsagenda sociaal domein

Begin 2015 hadden we nog geen goed beeld van de inwoners in onze gemeenten die vanaf nu voor ondersteuning bij de gemeenten terecht zouden komen; wat voor problematiek aan de orde zou zijn en welke ondersteuning door wie geboden werd. We hebben veel moeten ontdekken met als gevolg dat in de raden van de BMWWE gemeenten in juni 2015 aanvullend budget beschikbaar is gesteld voor beleid en uitvoering overeenkomstig onderstaande tabel.

Begroting beleidsagenda sociaal domein	2015	2016	2017
<i>Uitgaven</i>			
Jeugd	1.206.535	1.117.936	1.117.936
Wmo	834.476	545.308	545.308
Totaal	2.041.011	1.663.244	1.663.244
<i>Inkomsten</i>			
Jeugd	832.736	832.736	832.736
Wmo	562.515	562.515	562.515
Totaal	1.395.251	1.395.251	1.395.251
Saldo Jeugd/Wmo	645.760	267.993	267.993
Participatie	191.667	67.500	67.500
Raadsbesluit juni 2015	837.427	335.493	335.493

In 2015 zijn de raden via de monitor sociaal domein per kwartaal op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in het sociaal domein (met name Jeugd en Wmo) in de gemeenten BMWWE. De monitor over het 4e kwartaal 2015 wordt aan de raden van maart toegezonden.

Actualisatie 2016/2017

De vastgestelde begroting in juni 2015 betrof de periode 2015 tot en met 2017 en daarbij is uitgegaan van de toen beschikbare informatie en kennis. Gebleken is dat de begroting van het budget voor 2016 en 2017 bijstelling behoeft als gevolg van deels niet voorzienbare ontwikkelingen.

- Gebleken is wel dat dit een enorme decentralisatieopgave is voor alle betrokken partijen is en dat dit niet vanzelf gaat. Vele problemen moeten worden overwonnen. U hoort er regelmatig van in de media. Naast dat de

gemeenten te maken hadden met nieuwe ondersteuningsvragen hadden de gemeenten onvoldoende voorzien dat randvoorwaardelijke zaken bij lange na niet op orde waren en zijn.

- De problemen met de SVB zijn genoegzaam bekend en zijn nog steeds niet helemaal opgelost. Deze problemen hebben een forse extra administratieve last voor de gemeenten betekend.
- De Staatssecretaris VWS die zich genoodzaakt ziet om de ene tijdelijke (nood)maatregel na de andere te nemen. Enerzijds gericht op het continueren van zorg, anderzijds tot het treffen van extra inspanningen of voorzieningen met daarbij gepaard gaande kosten voor de gemeenten, die slechts gedeeltelijk worden gecompenseerd. Daardoor kunnen de nieuwe werkzaamheden nog niet in alle opzichten efficiënt worden uitgevoerd.
- Ondanks de inspanningen van vele partijen blijken digitale koppelingen tussen organisaties niet te werken of heel stroef op gang te komen.

Daarnaast is er sprake van nieuwe ontwikkelingen. Te noemen valt:

- Om in korte tijd de uitvoering van de nieuwe taken mogelijk te maken is er in de provincie Groningen in 2014 voor gekozen om zowel voor de Wmo als Jeugd de inkoop van zorg voor 2015 zoveel mogelijk gezamenlijk op te pakken, middels het zogenaamde continuïteitsarrangement (Wmo) en de inkoop via de RIGG (Jeugd).
- Voor 2016 hebben de BMWG gemeenten de inkoop Wmo begeleiding 18 + opgepakt met 12 Groninger gemeenten, het zogenoemde Ommelander model. Het gevolg van deze inkoop is dat er extra (administratieve) werkzaamheden bij de gemeenten terecht zijn gekomen, iets wat begin 2015 niet was voorzien.
- Dan zijn er nog wettelijke aanscherpingen op het gebied van informatiebeveiliging, privacy en toezicht die noodzaken tot extra investeringen in de ambtelijke capaciteit.

Gaandeweg beginnen de verantwoordelijkheden in het sociaal domein duidelijker te worden. Ook wat dat betekent voor de gemeentelijke organisaties. Als gevolg van deze verbeterde inzichten en ontwikkelingen is de begroting beleidsagenda sociaal domein voor de jaren 2016 en 2017 geactualiseerd. De actualisatie Jeugd en Wmo betreft vooral de gevolgen van de decentralisatie-opgave. De actualisatie Participatie heeft vooral te maken met gevolgen van de besluitvorming met betrekking tot de Uitvoeringsorganisatie.

		Actualisatie	
Begroting beleidsagenda sociaal domein	2016 (rbsl.juni 2015)	2016 (incidenteel)	2016 (structureel)
<i>Uitgaven</i>			
Jeugd	1.117.936	382.500	1.167.589
Wmo	545.308	212.000	616.250
Totaal	1.663.244	594.500	1.783.839
<i>Inkomsten</i>			
Jeugd	832.736		936.208
Wmo	562.515		619.355
Totaal	1.395.251		1.555.563
Saldo Jeugd/Wmo	267.993	594.500	228.276
Participatie	67.500	311.000	68.000
Aanvullend budget sociaal domein	335.493	905.500	296.276

De totalen uit de vorige tabel zijn onderstaand onderscheiden per domein en gespecificeerd per gemeente. De verdeelsleutel (ingeval van Jeugd en Wmo) is afgeleid van de verhouding van de rijksbijdrage.

Jeugd	19,21%	24,27%	20,14%	36,38%	
	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond	BMWE
Structureel	224.294	283.374	235.152	424.769	1.167.589
Beschikbaar 3x 2,5%	179.861	227.238	188.540	340.569	936.208
Structureel nodig	44.432	56.136	46.613	84.200	231.831
Incidenteel nodig	73.478	92.833	77.036	139.154	382.500

Het verschil tussen de uitgaven- en inkomstenbudgetten voor de uitvoering van de Jeugdwet is voor de BMWE-gemeenten structureel een bedrag van € 231.831. Daarnaast is sprake van € 382.500 aan incidentele kosten. De dekking van de kosten is aangegeven in de volgende paragraaf.

Wmo	17,92%	20,53%	20,06%	41,49%	
	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond	BMWE
Structureel	110.432	126.516	123.620	255.682	616.250
7% van IUSD Wmo	111.009	127.125	124.220	257.001	619.355
Structureel beschikbaar	-577	-609	-601	-1.318	-3.105
Incidenteel nodig	37.990	43.524	42.527	87.959	212.000

Het verschil tussen de uitgaven- en inkomstenbudgetten voor de uitvoering van de Wmo is voor de BMWE-gemeenten structureel een voordelig bedrag van € 3.105. Daarnaast is sprake van € 212.000 aan incidentele kosten. De dekking van de kosten is aangegeven in de volgende paragraaf. Structureel is in de dekking voorzien middels het achtergehouden budget (7%).

De kosten met betrekking tot Participatie hebben vooral te maken met de vorming van de Uitvoeringsorganisatie en niet met het decentraliseren van taken. Vandaar dat deze kosten afzonderlijk worden weergegeven en (nog) niet in dezelfde adem wordt genoemd als Jeugd en Wmo. Uiteindelijk streven we naar 1 begroting sociaal domein.

Participatie	25%	25%	25%	25%	
	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond	BMWE
Structureel nodig	17.000	17.000	17.000	17.000	68.000
Incidenteel nodig	77.750	77.750	77.750	77.750	311.000

In bijlage 1 wordt per domein een specificatie gegeven van de kosten.

Verdeelsleutels

In dit voorstel worden verschillende verdeelsleutels gehanteerd. Bij Jeugd en Wmo is de verdeelsleutel afgeleid van de inkomstenstromen die wij in het kader van de 3 decentralisatie van het rijk ontvangen. Zo is in de samenwerking BMW-E bestuurlijk afgesproken. Bij Participatie gaat het in deze fase om de voorbereidingen voor het inrichten van de Uitvoeringsorganisatie Participatie Noord-Groningen. Hierover is afgesproken om de kosten gelijkelijk over de 4 gemeenten te verdelen.

Nu er steeds meer duidelijkheid komt over de structurele consequenties van de 3 decentralisatie en de vorming van de Uitvoeringsorganisatie, is dat aanleiding om dit jaar de verdeelsleutels tegen het licht te houden, waarbij enerzijds rekening wordt gehouden met de afhankelijkheid van het aantal klantendossiers en inkomstenstromen en anderzijds met kosten waarbij die afhankelijkheid niet zo evident is.

Financiële consequenties

Dekking

Participatie

Voor de Participatiewet zijn geen specifieke inkomstenstromen beschikbaar gesteld door het rijk in het kader van de decentralisatie. Dat betekent dat de structurele en incidentele kosten aanvullend moeten worden gedekt.

Jeugd/Wmo

Per gemeente is nagegaan welke middelen structureel beschikbaar zijn voor de uitvoering van Jeugd/Wmo. Per saldo blijkt nog een overschot aan beschikbare structurele middelen van € 180.749 BMW-E-breed.

Voor wat betreft de incidentele kosten ontstaat een ander beeld. In totaliteit is voor de decentralisatieopgaven Jeugd en Wmo voor 2016 incidenteel een bedrag van € 594.500 nodig. Voor een deel is voor deze kosten als budget gevoerd bij het raadsbesluit van juni 2015. Bij de monitor sociaal domein 2015 4^e kwartaal blijkt (voorlopig) een overschrijding van € 258.190.

Overschot op de beleidsagenda 2015.

Voorgesteld wordt om dit bedrag (welke nog kan wijziging als gevolg van het jaarafsluitingsproces) bij de jaarrekeningen 2015 terug te laten vloeien naar de algemene reserve (Voor Eemsmond thans ongeveer € 93.500).

RECAPITULATIE Jeugd/Wmo/Participatie					
Structureel nodig	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond	BMW-E
Jeugd	44.432	56.136	46.613	84.200	231.381
Wmo	-577	-609	-601	-1.318	-3.105
Participatie	17.000	17.000	17.000	17.000	68.000
Totaal agv decentralisaties	60.855	72.527	63.012	99.882	296.276
Dekking beschikbaar in gemeentelijke begrotingen*	-62.640	-150.000	-66.591	-146.669	-425.900

Nog STRUCTUREEL beschikbaar	-1.785	-77.473	-3.579	-46.787	-129.624
Incidenteel nodig	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond	BMWE
Jeugd	73.478	92.833	77.036	139.154	382.500
Wmo	37.990	43.524	42.527	87.959	212.000
Participatie	77.750	77.750	77.750	77.750	311.000
Totaal agv decentralisaties	111.468	136.537	119.563	227.112	905.500
Dekking beschikbaar als gevolg van onderschrijving begroting beleidsagenda 2015	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Nog benodigd INCIDENTEEL	189.219	214.106	197.313	304.862	905.500
Dekking vanuit Structurele middelen	p.m.	p.m.	p.m.	-46.787	p.m.
Nog te voteren INCIDENTEEL	p.m.	p.m.	p.m.	258.075	p.m.

*De beschikbare dekking zoals vermeld is bij de gemeenten Bedum en Eemsmond structureel, bij de gemeenten De Marne en Winsum meerjarig incidenteel.

Conclusie

De decentralisatie van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is een opgave voor de gemeenten die zijn weerga niet kent. De medewerkers van onze gemeenten en de medewerkers bij instellingen zoals de RIGG, zorgaanbieders en andere betrokken partijen werken met een grote betrokkenheid om hier een succes van te maken. Er komt evenwel veel meer bij kijken dan we vooraf konden inschatten en veel meer dan waar het rijk de gemeenten een handreiking toe biedt.

Tot nu toe lijkt het erop dat we structureel redelijk uitkomen met de middelen die we hiervoor beschikbaar hebben, incidenteel moet er nog veel gebeuren om zover te komen. Er is dit jaar nog sprake van veel administratieve lasten, dubbele backoffices, etc., terwijl juist de bedoeling is dat er een lagere administratieve druk zal ontstaan. Deze lagere administratieve druk ervaren wij nu nog geenszins en voor een deel zijn we afhankelijk van externe partijen. We lossen nu nog veel incidenteel op. Dat kan betekenen dat we in de toekomst moeten kijken naar een andere verhouding van middelen die beschikbaar zijn voor aanbieders en voor de eigen organisatie waarbij moet worden overwogen of er minder middelen beschikbaar worden gesteld voor de aanbieders ten faveure van de eigen organisaties om budgetneutraal te kunnen uitvoeren.

Voorstel

De raad wordt voorgesteld om:

- 1 in te stemmen met de actualisatie van de begroting beleidsagenda 2016 voor het sociaal domein in BMWWE;
- 2 in te stemmen met de financiële gevolgen van dit raadsvoorstel;
- 3 in te stemmen met het onttrekken van € 258.075,- (incidenteel) aan de Algemene reserve ter dekking voor de nog niet gedekte (incidentele) uitgaven zoals opgenomen in de geactualiseerde begroting Beleidsagenda 2016 onder toezegging dat het niet bestede budget (overschot op de beleidsagenda sociaal domein 2015) wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve als onderdeel van de bestemming van het resultaat van de rekening 2015;
- 4 De begroting 2016 overeenkomstig de financiële gevolgen van dit advies te wijzigen;
- 5 De financiële effecten voor 2017 en daarna begrotingstechnisch mee te nemen in het kaderplan 2017-2020;

Burgemeester en wethouders
van de gemeente Eemsmond,

M. van Beek, burgemeester

B.L. Meijer, secretaris